

A népművelés jövő útja.

A népművelés céljánál, módszerénél s általános jellegénél fogva oly tevékenység, amely merev alakba és szigorú szabályokba nem szorítható. Azért is sok olyan helyen, ahol a hivatalos népművelő szervezet nem tud „zöld ágra” vergődni, dobszóval, mozi-, újság- és falragasz hirdetésekkel érdeklődőket toborozni, eredményes munkát végezni, ha e tevékenységet egyesületekbe helyezzük át, számtalanszor elérjük a megkívánt eredményt. Az iskolán kívüli népművelés éppen azért nem is kizárólagosan állami, vagy társadalmi, hanem szétválaszthatatlanul közös feladat. A legfőbb ellenőrzés, irányítás az államot illeti, a szervezés, a munka elvégzése már inkább a társadalomra hárul. Pestalozzi és Natorp szerint a művelődési váagnak a népből kell kiindulnia, az állam feladata csak segíteni. (Hilfe zur Selbsthilfe.) Spranger hozzászól: „Egy nép, társadalmi réteg, csoport csak akkor egészséges, ha van benne vágy és lendület a haladás iránt... Egészségtelen állapot az, ha a nép széles rétegeiben az a meggyőződés alakult ki, hogy nekem nem kell törődnöm a művelődéssel, az az állam feladata... A társadalom nem mondhat le önnevelési és művelési jogáról.”

Nálunk nem az a baj, hogy nincs egyesület. Van fölösszámmal is. De sajnos nem élnek. Itt élet alatt a munkát értjük. Sok egyesület bizony nem nagyon tesz eleget alapszabályaiban

megjelölt nemes célkitűzéseinek, hanem csak teng-leng. Ezért kívánatos lenne, hogy az egyesületek legfőbb őrzője és felügyelője, a belügyminisztérium gondoskodjék arról, hogy az ellenőrzést ne csak a közigazgatás és rendőrhatalóság foganatosítsa, hanem a vármegyei népművelési bizottság is — kulturális szempontból. Itt az ideje, hogy az évek óta emlegetett egyesületi reform ilyen szempontból is megvalósíttassék. Szüntessék meg a társadalmi erejét fecse-relő, szétforgácsoló, meddő, komolytalan életet élő egyesületeket s szorítsák a megmaradottakat kultúrmunkára. Tegyük kötelességükké, hogy kulturális terveikről és munkateljesítményeiről a vármegyei népművelési bizottságnak évenként jelentést küldjenek. Ennek a bizottságnak joga legyen — az egyesületi szabadság sérelme nélkül — az egyesület kulturális és anyagi életébe való betekintés és bizonyos fokú irányítás. A népművelés hivatalos közegei minden bizonnyal tudni fogják, miképp kell *diktatórikus hajlam nélkül*, kellő tapintattal, de határozottsággal az egyesületre jótékonyan hatni, munkára ösztökélni és ténykedésében segíteni.

Széchenyi azt mondotta: „Nem cselekszik az bölcsen, aki hazaszeretetét (népszerűtetét) abban látja, hogy minden idejét annak dicséretére pazarolja, hanem inkább az, aki hátramaradását fejtegeti, boldogulása előmozdításán fáradozik.”

Tamás József.